

Εισηγήση Προέδρου του ΦΟ.Δ.Σ.Α. Ηλείου κ. Ευστάθιου Γιαννούλη

στο Τακτικό Συνέδριο της Π.Ε.Δ. Ηλείου για την Διαχείριση των Στερεών Αποβλήτων στην Περιφέρεια Ηλείου.

Φίλοι συνάδελφοι

Κυρίες και κύριοι

Το ζήτημα της διαχείρισης των απορριμμάτων είναι θέμα ζωής για όλους τους πολίτες, ένα κυριολεκτικά εθνικό θέμα, σοβαρό και περίπλοκο το οποίο χρειάζεται σωστή προσέγγιση και μεθοδικότητα.

Η σωστή διαχείριση και η αποτροπή ρύπανσης του περιβάλλοντος, επιτυγχάνεται με την συνεχή συνεργασία πολιτών και δήμων, με αμοιβαίες υποχρεώσεις και δικαιώματα.

Η διαχείριση των στέρεων αποβλήτων όπως όλοι γνωρίζετε είναι αρμοδιότητα των ΟΤΑ και ασκείται από τους Φορείς Διαχείρισης (ΦΟΔΣΑ),

Οι νομικές δε μορφές των υφιστάμενων ΦΟΔΣΑ είναι ποικίλες, ΑΕ, ΝΠΔΔ κλπ.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 και του άρθρου 16 του ν. 4071/2012 (ΦΕΚ Α'85), εντός των διοικητικών ορίων κάθε περιφέρειας πλην της Αττικής με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης συνιστάται Περιφερειακός Σύνδεσμος ΦΟΔΣΑ ως ΝΠΔΔ, στον οποίο μετέχουν υποχρεωτικά όλοι οι Δήμοι των Διαχειριστικών Ενοτήτων της Περιφέρειας.

Σε διάστημα έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της απόφασης σύστασης του περιφερειακού Συνδέσμου ΦΟΔΣΑ, οι σύνδεσμοι, που έχουν συσταθεί ως ΦΟΔΣΑ ή ανώνυμες εταιρίες ή άλλες επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των ΟΤΑ κατά κλάδο ή τομέα που ασκούν αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ συγχωνεύονται υποχρεωτικά στον Περιφερειακό Σύνδεσμο.

Η προβλεπόμενη προθεσμία στην ανωτέρω διάταξη του Νόμου 4071, παρατάθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Νόμου 4147/2013 (ΦΕΚ Α'98), μέχρι **31.12.2013**, με τις διατάξεις του άρθρου 77 του ν.4257/2014 (ΦΕΚ Α'93), μέχρι **31.12.2015**, με τις διατάξεις του άρθρου 8 της από 30/12/2015 π.ν.π (ΦΕΚ Α 184) η οποία κυρώθηκε με το ν.4366/2016 (ΦΕΚ 18) μέχρι **31.5.2016**.

Με την αριθ.94366/11-07-2016 (Φ.Ε.Κ. 2145/Τ.Β./11-07-2016 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ηλείου-Δυτικής Μακεδονίας συγχωνεύτηκαν οι ΦΟ.Δ.Σ.Α. Περιφέρειας Ηλείου στον Περιφερειακό Σύνδεσμο Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Περιφέρειας Ηλείου.

Με την αριθ.109786/27-07-2016 Φ.Ε.Κ. 2638/Τ.Β./25-08-2016 τροποποιήθηκε-συμπληρώθηκε η ανωτέρω απόφαση για έναρξη λειτουργίας του Περιφερειακού ΦΟ.Δ.Σ.Α. Ηλείου στις 30-10-2016.

Τέλος με την αριθ.165072/26-10-2016 Φ.Ε.Κ. 3652/Τ.Β./11-11-2016 παρατάθηκε η έναρξη λειτουργίας του ΦΟ.Δ.Σ.Α. Περιφέρειας Ηλείου στις **31-12-2016**.

Δεν είναι όμως αυτό το αντικείμενο της εισήγησης μου.

Θα μας δοθεί ελπίζω η ευκαιρία στις τοποθετήσεις των συνέδρων να πω περισσότερα για τους νόμους και τις δυσκολίες εφαρμογής τους.

Να έρθουμε όμως στα της Ηπείρου.

ΠΕΣΔΑ ΗΠΕΙΡΟΥ – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Η Περιφέρεια Ηπείρου για λογαριασμό του Περιφερειακού Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (Φο.Δ.Σ.Α.), αρμόδιος για τον σχεδιασμό, εκπόνησε το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Ηπείρου, το οποίο εγκρίθηκε τον Ιούλιο του 2016 και ήταν το πρώτο στην Ελλάδα.

Ο ΠΕΣΔΑ της Ηπείρου ξεκίνησε πριν 3 χρόνια και πάγωσε η έγκριση του επειδή το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα έφερνε το νέο Εθνικό Σχέδιο Απορριμμάτων.

Ο ΠΕΣΔΑ ξανακατατέθηκε με τις νέες απαιτήσεις του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Απορριμμάτων(ΕΣΔΑ) με αποτέλεσμα σήμερα έχουμε την έγκριση ενός σύγχρονου και αποτελεσματικού Περιφερειακού Σχεδιασμού συμβατό με τις Ευρωπαϊκή και Ελληνική νομοθεσία.

Θα πρέπει να σημειώσω ότι όλοι οι Φορείς Διαχείρισης της Ηπείρου και οι περισσότεροι Δήμοι για να μην πω όλοι, που συμμετείχαν στη διαβούλευση, συμφώνησαν με τις δράσεις και τα έργα του ΠΕΣΔΑ οπότε δεν τέθηκε ποτέ στην Ήπειρο ασυμφωνία μεταξύ φορέων όπως απ' ότι γνωρίζω γίνεται σε άλλες περιφέρειες της Ελλάδας.

Σε κάθε περίπτωση βρισκόμαστε σήμερα σε ένα κρίσιμο στάδιο γιατί πρέπει πλέον να ολοκληρωθούν οι σχεδιασμοί και να ξεκινήσουμε την υλοποίηση των έργων, ενόψει μάλιστα και της πρόσκλησης για τη χρηματοδότηση των έργων.

Συνοπτικά θα αναφέρω για το πού βρίσκεται η Περιφέρεια αυτήν τη στιγμή.

Στην Ήπειρο λοιπόν λειτουργούν 3 Χώροι Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤΑ) ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ-ΒΛΑΧΕΡΝΑΣ-ΚΑΡΒΟΥΝΑΡΙΟΥ καλύπτοντας το σύνολο της Περιφέρειας.

Από τους 40 ανενεργούς ΧΑΔΑ, που υπήρχαν και οι 40 έχουν ήδη αποκατασταθεί και στην παρούσα φάση, δεν υπάρχουν καταγεγραμμένοι ενεργοί ΧΑΔΑ στην Περιφέρεια Ηπείρου.

Έχουν μελετηθεί 9 Σταθμοί Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (Σ.Μ.Α.) έχουν αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά οκτώ και είναι προς δημοπράτηση από την Περιφέρεια Ηπείρου. Το δίκτυο ΣΜΑ το οποίο έχει σχεδιαστεί κατόπιν εξειδικευμένης μελέτης, πρόκειται να καλύψει τις ανάγκες μεταφόρτωσης από και προς την Μονάδα Επεξεργασίας αλλά και τους ΧΥΤΥ.

Από την Περιφέρεια έχει ολοκληρωθεί η διαγωνιστική διαδικασία εδώ και 1,5 χρόνο και είναι σε φάση υπογραφής σύμβασης υλοποίησης με ΣΔΙΤ, μία κεντρική μονάδα επεξεργασίας σύμμεικτων Αστικών Στερεών Αποβλήτων για το σύνολο της Περιφέρειας. Το έργο έχει αξιολογηθεί θετικά και εκκρεμεί η υπογραφή χρηματοδότησης.

Και να θυμίσω πως ως Δαμόκλειο σπάθη κρέμεται το **ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΛΟΣ ΤΑΦΗΣ** στο πλαίσιο του νόμου **4042/2012** και το οποίο ορίζει ότι οι οργανισμοί ή οι επιχειρήσεις που διαθέτουν σε Χώρο Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤ) τα απόβλητα τους χωρίς να έχουν προηγηθεί εργασίες επεξεργασίας επιβαρύνονται, από 1ης Ιανουαρίου 2014 με ειδικό τέλος ταφής ανά τόνο αποβλήτων που διατίθεται.

Σημειώνεται ότι η έναρξη εφαρμογής του είχε ανασταλεί έως 31.12.2015 (άρθρο 77, Ν.4257/2014) και εκ νέου έως 31.12.2016 (Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου 24-12-2015).

Στην Ήπειρο ακόμη βρίσκεται σε λειτουργία 1 Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών, ενώ η μεγαλύτερη πλειοψηφία των Δήμων έχουν καλυφθεί με δίκτυο μπλε κάδου και κάδων γυαλιού.

Η αναθεώρησης του ΠΕΣΔΑ βασίζεται στο νέο θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση των αποβλήτων όπως διέπεται από την Οδηγία 2008/98 και το Νόμο 4042/2012 με στόχο να προωθήσει στην Περιφέρεια Ηπείρου ιεραρχικά και συνδυασμένα:

- α) την πρόληψη,
- β) την επαναχρησιμοποίηση,
- γ) την ανακύκλωση,
- δ) άλλου είδους ανάκτηση, όπως ανάκτηση ενέργειας, και ε) την ασφαλή τελική διάθεση.

Είναι, επίσης, απόλυτα συμβατό με τους στόχους και τις κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων και του Εθνικού Σχεδίου Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων, όπως αυτά εγκρίθηκαν με την υπ' αρ. 49 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου στις 15-12-2015 (ΦΕΚ Α' 174/2015).

Η αναθεώρηση του ΠΕΣΔΑ Ηπείρου έρχεται πλέον να ενισχύσει σύγχρονες δράσεις διαχείρισης με έμφαση στη διαλογή στην πηγή ακολουθώντας τους στόχους και τις κατευθύνσεις του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης (ΕΣΔΑ).

Στόχοι

Συνοπτικά οι βασικές στρατηγικές /δράσεις του παρόντος σχεδίου είναι οι εξής:

- Καθιέρωση της χωριστής συλλογής αποβλήτων, τουλάχιστον για το **γυαλί, το χαρτί, το μέταλλο και το πλαστικό**, ώστε να εξασφαλισθεί, κατ'ελάχιστον, η ανακύκλωση του 65% του συνολικού τους βάρους από το στάδιο της προδιαλογής, ως το 2020.
- Καθιέρωση της **χωριστής συλλογής των βιοαποβλήτων**, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της χωριστής συλλογής ήτοι 40% του συνολικού βάρους των βιοαποβλήτων, ως το 2020 και επεξεργασία των χωριστά συλλεγόντων βιοαποβλήτων σε **αποκεντρωμένες μονάδες κομποστοποίησης για κάθε Περιφερειακή Ενότητα** με στόχο την παραγωγή κόμποστ υψηλής ποιότητας.

Σας αναφέρω συνοπτικά κάποιες από τις σημαντικότερες δράσεις που προτείνονται στο παρόν σχέδιο :

- Προβλέπεται η δημιουργία ενός **πυκνού δικτύου Πράσινων Σημείων** σε επιλεγμένα σημεία των ΟΤΑ (ένα κεντρικό πράσινο σημείο ανά Δήμο, όπως προκύπτει και από τα τοπικά σχέδια). Στα πράσινα σημεία θα δίνεται η δυνατότητα συλλογής ογκωδών αποβλήτων, πρασίνων, Ηλεκτρικών και Ηλεκτρονικών αποβλήτων, μπαταριών, αποβλήτων συσκευασίας, επικινδύνων αποβλήτων (πχ φάρμακα) από νοικοκυριά και γενικότερα ένα μεγάλο εύρος αποβλήτων.
- Προβλέπεται δίκτυο χωριστής συλλογής των βιοαποβλήτων (πρασίνων αποβλήτων & υπολειμμάτων τροφών) και 4 **μονάδες κομποστοποίησης** μία για κάθε Περιφερειακή Ενότητα οι οποίες θα διαχειρίζονται αποκλειστικά προδιαλεγμένα και πράσινα. Σημειώνεται ότι η μονάδα κομποστοποίησης της Π.Ε. Ιωαννίνων προβλέπεται για οικονομία κλίμακας εντός της κεντρικής Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων. Επίσης σε απομονωμένους οικισμούς προτείνονται κινητοί σταθμοί κομποστοποίησης ή μικρές δημοτικές μονάδες κομποστοποίησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι την μονάδα κομποστοποίησης της ΠΕ Άρτας την έχουμε προτείνει σε συνεργασία με την Περιφέρεια Ηπείρου για χρηματοδότηση στο INTEREG προκειμένου να αποφορτίσουμε το νέο ΕΣΠΑ Ηπείρου και να εξοικονομήσουμε πόρους.
- Προβλέπεται η επέκταση και αναβάθμιση των τριών ΧΥΤΥ για να λειτουργήσουν συμπληρωματικά με την μονάδα επεξεργασίας. Με την ολοκλήρωση των επεκτάσεων σε συνδυασμό με τα άλλα έργα υποδομής θα καλυφθούν οι ανάγκες ταφής για την επόμενη 20 ετία.
- Προβλέπεται δίκτυο χωριστής συλλογής των αποβλήτων συσκευασιών σε τρία τουλάχιστον ρεύματα ως εξής:
  - Στις περιπτώσεις αστικών κέντρων που εφαρμόζεται ήδη σύστημα ενός κάδου για τα ανακυκλώσιμα, αυτό θα πρέπει άμεσα να ενισχυθεί με κάδους χωριστής συλλογής τουλάχιστον για το χαρτί και το γυαλί σε επιλεγμένα σημεία.
  - Σε αγροτικές περιοχές θα προωθηθεί κατά προτεραιότητα σύστημα τουλάχιστον τριών (3) ρευμάτων.
- Το έντυπο χαρτί θα πρέπει να συλλέγεται χωριστά σε επιλεγμένα σημεία, με σταδιακή επέκταση ώστε έως το 2020 να επιτυγχάνεται χωριστή συλλογή στο σύνολο της Περιφέρειας.
- Επίσης, στις εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας, στους χώρους εξυπηρέτησης ή συνάθροισης κοινού, και στους χώρους εργασίας θα πρέπει να καθιερωθεί χωριστή συλλογή για τα μέταλλα, το χαρτί, το πλαστικό και το γυαλί.
- Για τα απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), στην Περιφέρεια δεν υφίσταται ούτε Μονάδα Επεξεργασίας, ούτε Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων, ούτε ΧΥΤ αδρανών. Με την αναθεώρηση ως βασική προτεραιότητα τίθεται η δημιουργία ενός συστήματος με εμβέλεια στην Περιφέρειά μας καθώς και η δημιουργία τεσσάρων (4) Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας (Ανάκτησης) ΑΕΚΚ, μία σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα.

Δίνεται η δυνατότητα στον Περιφερειακό Φορέα να αναλάβει πρωτοβουλίες για τη δημιουργία του συστήματος και είμαστε διατεθειμένοι να το προχωρήσουμε.

- Επίσης, προβλέπει η δημιουργία ενός Χώρου Υγειονομικής Ταφής αδρανών για να δέχεται τα υπολείμματα των παραπάνω μονάδων.
- Για τις Ιλύες των Βιολογικών Καθαρισμών, βασικός στόχος είναι η ελαχιστοποίηση της διάθεσης στους Χ.Υ.Τ.Α. όπως συμβαίνει σήμερα και η προώθηση της αξιοποίησής της με τη μορφή εδαφοβελτιωτικού στη γεωργία, τη δασοπονία και τις

αναπλάσεις χώρων. Για το λόγο αυτό προτείνεται στο ΠΕΣΔΑ η κατασκευή κεντρικών μονάδων επεξεργασίας (1 ανά Περιφερειακή Ενότητα). Επίσης, προβλέπεται η επιβολή ειδικού τέλους εισόδου της ιλύος στους Χ.Υ.Τ.Α.

- Για την ορθολογική διαχείριση της παραγόμενης κόπρου, προτείνεται η δημιουργία τουλάχιστον δύο (2) μονάδων επεξεργασίας της κόπρου μέσω λιπασματοποίησης ή/και παραγωγής βιοαερίου, λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαχείριση της αποτελεί μείζον πρόβλημα στην περιοχή λόγω της ρύπανσης των εδαφών και όχλησης που δημιουργεί σε διάφορες περιοχές. Τις μονάδες δύναται να τις ωριμάσουν ιδιωτικοί φορείς, Δήμοι ή ο ΦΟΔΣΑ.
- Για τα γεωργικά απόβλητα προβλέπεται συνεπεξεργασία των στις αποκεντρωμένες μονάδες κομποστοποίησης οργανικού και τη Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων.
- Για τα Βιομηχανικά Απόβλητα βασικός στόχος του ΠΕΣΔΑ είναι η παρακολούθηση και ο έλεγχος των αποβλήτων που παράγονται και αφετέρου η πρόληψη, επαναχρησιμοποίηση και ανάκτηση αυτών.
- Προβλέπεται επίσης διαχείριση των αποβλήτων υγειονομικών μονάδων, ελαστικών, λαδιών αυτοκίνητων, κλπ.
- Τέλος στο ΠΕΣΔΑ προτείνονται δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, προγράμματα κατάρτισης αρμόδιων φορέων, οικολογικά σήματα, δημιουργία κέντρων επαναχρησιμοποίησης κλπ

Παρόλο που ως Φορείς Διαχείρισης δεν έχουμε ούτε τους πόρους ούτε τις υπηρεσίες (δεν έχουμε ούτε έναν υπάλληλο) για την αποτελεσματική λειτουργία των οργανισμών φροντίσαμε σε συνεργασία με την Περιφέρεια Ηπείρου και τους λοιπούς ΟΤΑ Α' βαθμού (18 Δήμοι) να προγραμματίσουμε και να υλοποιήσουμε σημαντικές δράσεις στην κατεύθυνση που αναλύθηκε ανωτέρω. Πιο αναλυτικά:

- Έχει υπογραφεί Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ Περιφέρειας Ηπείρου και 16 (από τους 18) Δήμων για την πράξη «Αποκατάσταση Χ.Α.Δ.Α. Περιφέρειας Ηπείρου»,
- Έχει υπογραφεί τον Μάρτιο του 2013 Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ Περιφέρειας Ηπείρου και των 4 ΦοΔΣΑ για την πράξη «Εγκατάσταση Επεξεργασίας Αστικών Στερεών Αποβλήτων (Α.Σ.Α.) Περιφέρειας Ηπείρου»,
- Υπογράφηκε τον Μάιο του 2015 Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ Περιφέρειας Ηπείρου και των 4 ΦοΔΣΑ για την πράξη «Δίκτυο Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) Περιφέρειας Ηπείρου (Α' Φάση)».
- Υπογράφηκε πριν ένα μήνα περίπου Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ Περιφέρειας Ηπείρου και τους Συνδέσμους της 1^{ης} και 2^{ης} διαχειριστικής Ενότητας για την υποβολή πρότασης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» και αφορά την εξεύρεση πόρων για τις μελέτες και την κατασκευή του έργου.

Όλα τα παραπάνω αποδεικνύουν την αναγκαιότητα συνεργασίας των βαθμών της ΤΑ αλλά και την άμεση ενεργοποίηση και στελέχωσή του Περιφερειακού ΦΟΔΣΑ προκειμένου να υλοποιηθεί αποτελεσματικά ο νέος σχεδιασμός.

Συνάδελφοι δήμαρχοι και Δημοτικοί Σύμβουλοι

Η ολοκληρωμένη διαχείριση που όλοι επιθυμούμε αργεί να έρθει.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση επιτέλους σ' ένα θέμα που καίει την πατρίδα μας πρέπει και επιβάλλεται να αναλάβει τις ευθύνες της, η πολιτεία δε οφείλει να αποδώσει άμεσα στους δήμους τους δεσμευμένους πόρους ώστε η Τοπική Αυτοδιοίκηση να δώσει λύσεις σε καίρια ζητήματα διαχείρισης προς όφελος των πολιτών

Είναι υποχρέωσή μας να το κάνουμε.

Υποχρέωσή μας απέναντι στα παιδιά μας στον τόπο μας στο περιβάλλον, αλλά υποχρέωσή μας και απέναντι στην Ελληνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Στην Ήπειρο έχουμε κάνει αρκετά τα βήματα μας όμως τελευταία είναι αργά και πρέπει να επιταχύνουμε. Θα ήταν κρίμα να χάσουμε και αυτή την ευκαιρία.

Τελειώνοντας οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους τους εμπλεκόμενους στην διαχείριση φορείς, κυρίως τους Δήμους και τους Δημάρχους της Ηπείρου για την άψογη συνεργασία τους.

Ιδιαίτερα θα ευχαριστήσω την Περιφέρεια Ηπείρου τον κύριο Αλέκο Καχριμάνη και την κυρία Τατιάνα Καλογιάννη υπεύθυνη περιβάλλοντος και έργων και όλους τους Περιφερειακούς Συμβούλους για την στήριξη στην επίλυση των μεγάλων προβλημάτων της διαχείρισης των Αστικών αποβλήτων στην Ήπειρο.

Να ευχαριστήσω επίσης την Αποκεντρωμένη Διοίκηση για την συμπαράστασή της στην μεγάλη μας προσπάθεια αντιμετώπισης του δύσκολου έργου που ακούει στο όνομα Διαχείριση Στερεών Απόβλητων.

Κυρίες και κύριοι

Αγαπητοί συνάδελφοι

Η αποτροπή ρύπανσης του περιβάλλοντος, η προστασία της φύσης και της ατμόσφαιρας, η διασφάλιση της Δημόσιας υγείας, είναι υποχρέωση όλων μας και δεν μπορούν να περιμένουν άλλο.

Σας Ευχαριστώ όλους